

มานกิตติมาถนุณนถนุณ กรมเทพมนตรี

เล่ม ๔ แผ่นที่ ๓๘ วันพฤหัสบดี เดือน ๕ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีมะแมศก ๑๓๕๑ หน้าเบอร์ ๓๐๐

สารบัญ

ข่าวโลกกิตติมาถนุณพระเจ้าลูกเธอ	หน้า ๓๐๐
กำหนดพระยาภาสไชยขันธ์	หน้า ๓๐๑
หนังสือแรดพิโคชน	หน้า ๓๐๕
พระราชสาสนไชยขันธ์	หน้า ๓๐๕
พระราชทานเครื่องราชอิสริยยศ	หน้า ๓๐๗
พิธีศรีษะพวยพิธีศรีษะพวย	หน้า ๓๐๗
ขลุ่ยสั้นพระช แลข่าวตาย	หน้า ๓๑๐

ข่าวพระราชพิธีโลกกิตติมาถนุณ

ณวัน ๕ เดือน ๒ ขึ้น ๔ ค่ำ เวลาวันนั้น
 ตั้งการพระราชพิธีโลกกิตติมาถนุณพระเจ้าลูกเธอ
 เจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ เป็นวันตั้งน้ำวงกัย
 บนพระที่นั่งสุทิตถมาปราสาทมณฑลนอก ตั้ง
 พระแท่นมณฑลบนพระแท่น ตั้งพระพุทธรูป
 พระไชยประจักษ์กาลแลพระอื่น ๆ อีก แลตั้ง
 เครื่องมงคลสำหรับพิธีใหญ่ มีพระเก้าอี้ต่าง ๆ
 แลพระแสงต่าง ๆ เป็นต้น จะพระธรรมาให้ครอบ
 ถ้วนทุกอย่าง ก็จะมีศานนียศยาวเป็นที่รำคาญแก่
 คนที่ไม่มีฐานะก็กลัวจะตั้งรู้หนัก เพราะผู้ที่
 มีพระสงคจะทราบนั้น น้อยกว่าคนที่ไม่มี

ของหลายส่วน การที่ตั้งวันไต่ข้างนี้ถ้าผู้ใด
 ยากทราบให้ละเอียด แล้วมีอยู่ในหนังสือพิมพ์
 ฉบับ ๑ ซึ่งออกเมื่อวันพฤหัส หนังสือพิมพ์
 นิตยสาร (คอศ . ฤาข่าวราชการ) มีอยู่ที่หอพระ
 สมภพวิญญานแล้ว การก็ไม่แปลกอันใดกันนัก
 จะแปลกขึ้นก็แต่พระเจดีย์ทรงพระธาตุลังกา แล
 พระพุทธรูปศิรินทร์น้อยเท่านั้น มีโต๊ะจีนตั้งเครื่อง
 หยกตั้งพระนิรันตรายอยู่เบื้องขวาพระแท่นมณฑล
 โต๊ะจีนอย่างเดียวกัน ตั้งพระสยามเทวาธิราชอยู่
 เบื้องซ้าย ข้างมณฑลวันตกตั้งตู้เทียบไชยแต่เตียง
 พระสงฆ์สวดภาณวารสำหรับการพระราชพิธีใหญ่
 ส่วนที่ทรงนั่ง ไปรถให้ตั้งที่เขาไกรลาสสี่ลา
 ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดให้ทำขึ้นใหญ่ ในพระราช
 อุตขยานริมพระวิมานวิถยา บนเขาไกรลาสตั้ง
 บุษบกพระอิศวร กลางมีราชวัตรแลเครื่องสูง
 ล้อมรอบ ๑๒ องค์ มีบุษบกเล็กอีก ๔ ทิศมีเทว
 รูปประจำทุกบุษบก ที่ทรงก็มีน้ำพุแลน้ำไหลออก
 จากปากสัตว์ทั้ง ๔ คือช้าง ม้า โค ราชสีห์ ขว
 เวนเขาประคัมภีร์รูปข้างต่าง ๆ ม้า โคกระบือ
 ราชสีห์ คชสีห์ แลกลอนไม้ประคัมภีร์ไป
 เวลาค่ำ โปรดให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

เสด็จออกไปทรงจุกเทียบเครื่องนมัสการ กรมพระ
 ปวเรศวริยาลงกรณ์ กรมหมื่นภูษิตินภพวโรดม
 พระองค์เจ้าพระพรหมราชคณผู้โตม ๒๐ องค์
 พระราชอาคณรามัญ ๔ องค์ สวดพระพุทธรูป
 ในการตั้งน้ำวางค้ำย

วัน ๖ เดือน ๒ ขึ้น ๕ ค่ำ เวลาเช้า ๓ โมง
 พระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งสุทไธสน์มหาปราสาท
 ทรงจุกเทียบเครื่องนมัสการทรงคิด แล้วทรง
 ถวายเทียบสนวน แก่กรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์
 ทรงจุกเทียบไชย พระสงฆ์สวดคาถาจุกเทียบไชย
 แลเจ้าพนักงานประโคมตามธรรมเนียม แล้วทรง
 ประเคนอาหารบิณฑบาตร พระสงฆ์ที่สวดมนต์
 เมื่อกันนี้ ๒๔ องค์ แลพระราชอาคณที่เดิมมาใน
 วันนี้อีก ๓๖ รูป รัยพระราชทานฉิ้น ครั้นแล้ว
 ไปรดเกล้า ให้สัสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ซึ่งจะได้
 กษัตริย์ ทรงประเคนผ้าไตรสลับแพร ย่ามโหมบทศ
 พักครองแพร แก่พระสงฆ์ทั้ง ๖๐ องค์แล้วเสด็จ
 ขึ้น ตั้งแต่วันนี้ไปจนวันโสกษัตริย์ พระสงฆ์ราชคณ
 จะได้ผลัดกันสวดภาณวาร คราวละ ๔ รูป หนึ่งปรก
 รูป ๑ กว่าจะสิ้นพระพิธีสงฆ์ ฝ่ายพรหมณ์
 ก็ได้ ตั้งพิธีพรหมณ์ ที่หอเวชวิทชยาคม จนถึง
 วันโสกษัตริย์ด้วย

เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ พระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
 ลงสั่งพระกรรสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ลงทรงยาน
 มาค ที่เกยหน้าท้องฉนวนพระที่นั่งนงคราญสโมสรแต่
 หน้าเกยไปออกประตูราชสำราญ บันจบกระบวน
 ที่อยู่นอกหน้ามณฑลวิดิซึ่งราชวชิตรัตริย์เขมรจง
 ทามทางที่เคยแต่กัน มาเข้าประตูพิมาไชยศรี

พระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทางพระที่นั่งจักรกรี
 เสด็จมารับกระบวน ที่พระที่นั่งอาภรณ์พิโมกช
 ภอกระบวนแต่แลพระยานมาศ มาถึงพระที่นั่ง
 อาภรณ์พิโมกชเทียบพระยานมาศ แล้วทรงรัย
 พระกรรสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ขึ้นไปทรงฟังพระ
 สงฆ์สวดพระพุทธรูป ย่นพระที่นั่งสุทไธสน์มหาปรา
 สาท พระสงฆ์ ๖๐ องค์ สวดพระพุทธรูป
 สัตตปริตเวลาทุ่มเศษ สวดมนต์จบแต่กลับตาม
 ทางเดิม เมื่อเวลาแก่กลับพระสงฆ์ราชคณ ๒๐
 องค์ ขึ้นไปสวดไชยมงคลสังกระบวน แล้วเสด็จ
 ขึ้นทางพระที่นั่งจักรกรี เสด็จไปรับกระบวน
 ทางเคยที่แต่ออกมา

กระบวนแต่ครั้งนี้ ก็ไม่แปลกประหลาดอันใด
 กษัตริย์เคยแต่มาทุกคราวนัก มีสิ่งเปลี่ยนแปลงไป
 กว่าครั้งก่อน ๆ มาบ้างเล็กน้อย คือคู่เคียงครั้งนี้
 พระยาอิศรานุภาพ พระยาพิไชยบุรินทร์ คู่ ๑
 พระยามณฑิยบรรดาล พระยากระษेत्रรักษา คู่ ๒
 พระยาศิริวิไชยสวรรค์ พระยานรณภิรมนตรี คู่ ๓
 พระยาราชาโยธา พระยาเสนาภูเบศร์ คู่ ๔ พระยา
 ไพลยสมมติ พระยาบำเรอบริรักษ์ คู่ ๕ พระยา
 อัญญาเรืองเคช พระยาบริรักษ์ราชา คู่ ๖ พระ
 ยาสุเรนทรราชเสนา พระยาสุรินทรราชเสนา นำไว้
 เป็นค้ำ การนอกนั้นก็ไม่มีอันใดเปลี่ยนแปลงนัก
 อันการเล่นสมโภช รัยกระบวนสังกระบวนก็มี
 ตามเคย คือการช้โน มีรำคั้นไม้ทองเงิน ๒ คู่
 เชี่ยวกาจกัฏกัฏแกววิไลย ๑ คู่ รัยรับกระบวนปาก
 ม่าน แลมีรเบงโมครุ่มกลาคี่ไม้เล่นในสนามหญ้า
 ช้โนนอกมีฉนวนหก กระอ้วแห่งควาย ไม้ทำสูง

เสด็จตามเวลาแต่ ในเวลาแต่มาฟังพระสงฆ์
 สวดพระพุทธมนต์สามวันมี ภาระจนแต่แต่งเครื่อง
 ขาวตามธรรมเนียม คั้งในการพระราชพิธีนี้
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ให้ทรงเครื่อง
 เหมือนการก่อน ๆ มาทรงฉลองพระองค์ทำพระ
 ภูษาดำด้วยยังไม่สิ้นกำหนด ที่ทรงทำพระราช
 ทานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ซึ่งสิ้นพระชนม์ พระ
 ยรมวงษานุวงษ์ ทรงฉลององค์เย็บขยับ ทรงผ้า
 ลายเขียนทอง ข้าราชการที่ไม่มีเสื้อยศสำหรับ
 ถวายหมั้นผู้มียศถวาย สวมเสื้อเย็บขยับเข้มชาย
 วัน ๗ เดือน ๒ ขึ้น ๑๐ ค่ำ วัน ๑ เดือน ๒
 ขึ้น ๑๑ ค่ำ เวลาเช้าพระสงฆ์รับพระราชทานถ
 ษณพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เวลาละ ๒๐ รูป
 เวลาบ่ายมีกาว่าแต่ตามทางเดิม ภาระจนก็อย่างวิ
 ก่อน แต่มาทรงฟังพระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์
 เหมือนวันก่อนไม่แปลกประหลาดอันใด

วัน ๒ เดือน ๒ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เวลาเช้าก่อน
 โมง พระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งดุสิตภา
 วังส่งพระภคสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ลงพระยานมาศ
 แต่ไปพระที่นั่งอาภรณ์พิโมกข์ปราสาท พระเจ้า
 อยู่หัวเสด็จไปทรงรับพระภค แล้วเสด็จขึ้นบน
 พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สมเด็จพระลูกเธอ
 ทรงเปลี่ยนเครื่อง ทรงเครื่องถอดแล้วเสด็จ
 ออกมาประทับมุขตวันออก พระเจ้าอยู่หัวทรงคิด
 แล้วแย่งพระเกษา ๕ ปอยฝึกว่าตามธรรมเนียม
 คือแย่งสามปอยนั้น การที่แย่ง ๕ ปอยนี้ใช้แต่
 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ คือแย่งกลางปอย ๑
 ปอย ๔ ปอย ๔ มุม ครั้นถึงเวลาพระฤกษ์

เช้า ๑ โมงกับ ๔๕ นาทีเป็นเวลาปิดมกุฎ
 พระเจ้าอยู่หัว ทรงหลั่งน้ำพระมหาสังข์ทักษิณา
 วัฏฏพระเกษา แล้วทรงจรพระภคไกรโสภณ
 พระเกษาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ๒ ปอยโปรดให้
 พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมขุนยี่นทวไพศาลโสภณ
 กรมขุนเจริญผลภูลสวัสดิ์ สมเด็จพระเจ้าน้องยา
 เธอ กรมพระจักรพรรดิพงษ์ เจริญพระเกษา
 องค์ละปอย ขณะนั้นพระสงฆ์สวดไชยมงคล
 เจ้าพนักงานประโคมครียางคนตรี กาวเล่น
 สมโภชพร้อมกัน ครั้นเจริญพระเกษาแล้ว
 เสด็จเข้าไปในพระฉากเสด็จลงไปลงน้ำ ที่ออก
 จากปากสัตว์ที่ ๔ ที่เขาไกรลาส พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชทานน้ำพระพุท
 ษมนต์ที่เขาไกรลาส โปรดให้พระบรมวงษานุวงษ์
 ฝ้ายนำฝ้ายใน แลท่านเสนาบดีไปลงน้ำ
 พระพุทษมนต์ ฝ้ายนำคือ พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ
 กรมขุนยี่นทวไพศาลโสภณ กรมขุนเจริญผล
 ภูลสวัสดิ์ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า
 จาทรนทวีคมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ สมเด็จ
 พระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงษ์
 กรมพระภาณุพันธุวงษ์วรเดช พระเจ้าน้องยาเธอ
 กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ กรมหลวงพิชิตปรีชากร
 กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม กรมหลวงเทเวศวงษ์
 วัชรประการ เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์
 เจ้าพระยาวิเทศนิเทศ เจ้าพระยาพลเทพ
 ฝ้ายใน สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชเทวี
 พระเจ้าบรมวงษ์เธอ พระองค์เจ้าแม่ผ็เขียน
 พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า กนิวี พระองค์
 เจ้าบุรี พระเจ้าพี่นางเธอ พระองค์เจ้าสมวดี

พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าประภัสร์ พระเจ้า
 ลูกเธอ พระองค์เจ้าศรีวิไลลักษณ์ พระองค์เจ้า
 จันทราสรีทวาร พระองค์เจ้าเยาวมาลนาฏมล
 พระบรมวงษเธอพระองค์เจ้าทองประภษา เจ้าคุณเข้า
 เจ้าคุณถนัด แล้วพรหมณพิบัติหลายถวายนี
 กรดสังขตามไสยเวช ครั้นเสร็จแล้ว
 เสด็จขึ้นมาทรงพระเคน พระสงฆ์รับพระราชณิ
 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ทรงแต่งพระองค์ทรงผ้า
 ทรงจีบทรงพระสไบตาฟ ปีก เสด็จออกมาประทับ
 มุขฉนวนออก พระสงฆ์แล้วเป็นเวลาที่จะใช้
 พระราชทานพระสุพรรณบัตร พระบรมวงษานุวงษ
 ข้าราชการประชุมพร้อมกัน บนพระที่นั่งสุทิวลา
 ปราสาท ไปรคเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโหว
 อานประกาศ กระแสพระบรมราชคำไว้
 (ซึ่งจะได้ดังต่อไปนี้) ครั้นอ่านประกาศจบ
 แล้วพระสงฆ์สวดไชยมงคล เจ้าพนักงานประโคม
 เครื่องประโคมพร้อมกัน พระเจ้าอยู่หัวทรงหลัง
 หน้าพระมหาสังฆ แลทรงเริ่มพระราชทาน สมเด็จ
 พระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตนสุโขมขัตติย
 กัลยาวัดี แล้วพระราชทานพระสุพรรณบัตร ซึ่งจา
 รึกพระนามแลพระราชทานเครื่องราชอิสริยยศอันมี
 เกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงษอย่าง
 ขัตติยราชกัลยาณี แล้วพระราชทานพานทองคำ
 เสวยลงยาเครื่องในลงยา ๑ พานค้ำหมากเสวย
 ลงยา ๑ พระไถ่หน้าพานรองลงยา ๑ ขันพระโอบ
 ลงยา ๑ ขันน้ำฝาดรองพานรองลงยา ๑ กาน้ำ
 ทองคำลงยา ๑ เป็นเครื่องยศ แล้วโปรดให้ทรง
 ถวายขีวราชพระสงฆ์แล้วเสด็จขึ้น แต่งพระองค์

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ทรงเครื่องต้นทรงพระมงกุฎ
 เวลาเช้า ๕ โมงเศษแต่กลับตามทางที่แห่มาทรง
 ฟังสวด แต่เวลานี้ต่อไปกระบวนแต่เปลี่ยนเครื่อง
 แกลงตามธรรมเนียมเช่นเคยมา
 เวลาบ่าย ๕ โมงเศษแห่มาสมโภชตามทาง
 ที่แห่มาทุกวัน เวลานั้นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรง
 พระกระจุย ๕ ยอดพระเจ้าอยู่หัวทรงวิพระกรแล้ว
 เสด็จขึ้นไปบนพระที่นั่งสุทิวลาปราสาท พระครู
 พรหมณพิบัติเบิกแว่น แล้วพระบรมวงษานุวงษ
 เสนาบดีข้าราชการรับแว่นเวียนเทียน สมโภชโดย
 ทักขิณาวัดถันเบญจวรร พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวทรงหลังหน้าพระมหาสังฆ แลทรงเริ่มพระราช
 ทานแลโปรดเกล้าฯ ให้ กรมขุนเบ็ญทโรไพศาล
 ไสภณ กรมขุนเจริญผลพูลสวัสดิ์ สมเด็จพระ
 จักรพรรดิพงษ์ สมเด็จพระภาณุพันธุ์วงษ
 วรเดช กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ กรมหลวงพิชิต
 ปรีชากร เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัติวงษเจ้าพระยา
 สุรวงษ์ไวยวัฒน์ เจ้าพระยาวัดเทพปิตนทร เจ้าพระยา
 พลเทพ ถวายทรงเริ่มตามธรรมเนียม แล้วสมเด็จ
 พระนางเจ้าพระบรมราชเทวี เสด็จออกมาทรง
 เริ่มพระราชทานแล้ว โปรดให้พระบรมวงษานุวงษ
 ฝ้ายในที่ได้ถวายน้ำพระพุทธรูปนั้น ออกมาถวาย
 ทรงเริ่ม แล้วแต่กลับวันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวพระราชทานเงิน ๒๐ ชั่ง พระอัครมวงคเพชร
 ๔ องค์สมโภชสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
 วัน ๓ เดือน ๒ ขึ้น ๑๓ ค่ำ วัน ๔ เดือน
 ๒ ขึ้น ๑๔ ค่ำ เวลาบ่ายแห่มาสมโภชที่พระที่นั่ง
 สุทิวลาปราสาทในเวลาบ่ายถึง ๒ เวลากระบวน

แต่เปลี่ยน ๆ ก็เหมือนวันก่อน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุทธสิริโสภา ๒๐ ซึ่ง ทั้ง ๓ เวลา วัน ๕ เดือน ๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เจ้าพนักงานเชิญพระเกษาที่เจริญแล้ว ขึ้นราชรถทรงมีกระบวนแห่ไปลงเรือที่ท่าแห่ ไปลงย่น่าวัดพระปฐมคงคาตามธรรมเนียมโบราณประเพณี เปนเสนาธิการโสภณบดีแลพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุทธสิริโสภา เจ้าฟ้าสุทธาทิพรวิมล สุมชัคคิยภักดียวาทิ

ประกาศ พระราชทานพระสุพรรณบัตร

คุณสมุหพระพิพิธสาสน์กาลเปนนอกภาคแล้ว แล้ว ๒๕๓๐ พรพญา อภัยบัณฑิต วราหะสิริวัชรบุคคมาศคุณสมุหพัชราภรณ์สิริศิวารปริเนทกาล กำหนด พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ มหินทรเทพมหามงกุฎ ๑ ๓ ๑ ๓ ๑ ๓ ๑ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชมติว่า ราชประเพณีแต่เดิมมา ถ้าพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า มีพระชนมายุ สมควรแล้วที่พระราชทาน พระสุพรรณบัตร เสด็จพระนาม ให้เป็นพระเกียรติยศไว้ เคยมีมาแต่ก่อนดังนี้ ครั้นพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงมีพระชนมายุ สมควรที่จะพระราชทานพระสุพรรณบัตร เสด็จพระนามตามราชประเพณีโบราณแล้ว จึงมีพระบรมราชโองการมหาราชมนตรี สรุปลิงหนาทให้สดุดณา พระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิง ขึ้นเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า มีพระนามตาม จริกในพระสุพรรณบัตรว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสุทธาทิพรวิมล สุมชัคคิยภักดียวาทิ

บรรดบริวาร ให้ทรงศักดินา ๒๐๐๐๐ ตามพระราชกำหนดอย่างสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าใน ให้ทรง พระเจริญทุกขณะนมาพรอดสุขพลปรุภิกาน คีร์ วสิคพิพัฒน์มงคลเกียรติยศ อิศริยยศศักดิ์ มโศพารทุกประการ ขอให้พระเกียรติคุณออกคุดย บศปร่างฎไปสี่ กาลนานเทอด

กำหนดพระยาภาสกรวงศ์ไปยุโรป

วัน ๕ เดือน ๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ยุกุณนพลก พระยาภาสกรวงศ์เอกอรรคราชทูตวิเสศ แดงข้า ราชการที่ระไปราชการด้วย ไค่ลิ่งเรือเมล์ ชื่อ พระจอมเกล้า ออกไปจากกรุงสยามในวันนั้นแล้ว ประมาณที่จะตั้งอยู่ในทะเล จนวัน ๖ เดือน ๒ แรม ๔ ค่ำ จึงจะถึงเมืองฮ่องกงระภักอยู่ที่นี่ อีก ๓ วันจึงจะลงเรือเมล์ ไปยุโรปด้วยไป แลกการ ที่พระยาภาสกรวงศ์ออกไปราชการครั้งนี้ ก็เพราะ เหตุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราช ประสงค์ที่จะบำรุงทางพระราชไมตรี ในระหว่าง กรุงสยามกับกรุงยี่ปุ่น ซึ่งมีต่อกันมาแต่ครั้ง กรุงเทพทวารวดีนั้นให้กัลลังเจริญขึ้นโดยบัง ค้วย แต่ก่อนมาไทยกับยี่ปุ่น ก็ได้เป็นไมตรีกันจนวาง ฎูรียี่ปุ่นได้ ไปมาค้าขายในครั้งกรุงเก่า ไค่ยวากฎ อยู่ในพระราชพงษาวดารของเรา การค่อ มากมีไค่ มีเหตุมีวหมองในทางพระราชไมตรีทั้ง ๒ ฝ่าย ปรากฏอย่างไค่เลย แต่ลูกค้าซึ่งเข้ามาค้า ขายนัน ร่วงโรยไปการที่จะเกี่ยวข้องในระหว่าง พระนครก็เห็นห่างไป บัดนี้พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวของเรา แลสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินยี่ปุ่น พร้อมพระราชทูตไทยกันที่ระทนุบำรุง ทางพระราช